

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr. a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În România:

la dnul Carol Schulder în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Bate în retragere...

(*) Conflictul dintre baronul Bánffy și contele Kálnoky s'a produs din cauză că nuntial papal Agliardi s'ar fi amestecat în afacerile interne ale Ungariei. D'aceia primul-ministru maghiar cerea să se trimită la Roma o notă diplomatică; foile ungurești cereau toate rechemarea nuntialului, și dacă nu o retractorare a insultelor ce i-s'au adresat primul-ministru maghiar, apoi la tot cazul o altă satisfacție corespunzătoare.

Ear' după-ce M. S. Monarchul a trimis autograf contelui Kálnoky și lucrurile s'au încurcat rău, presa guvernamentală maghiară a început să tipe, se amenințe, să spună că toți Ungurii una trebuie să fie, deoarece-ce e vorba de a se apăra art. 8 din legea asupra dualismului, pecare ministrul comun de externe l'a călcat în chip neiertat.

Așa ne-am pomenit apoi, că baronul Bánffy este considerat ca erou al luptei pentru respectarea autorității statului ungar, lucru ce nici el nu visase.

„Pester Lloyd“ scria de pildă la 17 Maiu:

„Baronul Bánffy, cu felul său sincer, lipsit de forme greoaie, numai decât, la începutul carierei sale de prim ministru, a dat contelui Kálnoky să înțeleagă, că pe viitor trebuie să fie cu mai multă considerație pentru art. 8 din legea dualismului, care până aci pare că nu s'a respectat în destul. Prin ministrul la latere a și făcut pași, ca să asigure influența guvernului maghiar asupra politicii externe. Contele Kálnoky, față de care nu s'au formulat astfel de pretențiuni nici pe vremea lui Tisza, nici pe a lui Szapáry ori Wekerle, n'a vrut să accepte această“.

S'a dus deci.

Naște acum întrebarea: contele Goluchowsky, urmașul lui Kálnoky, acceptat-a el ori nu pretenșiunile lui Bánffy?

Dacă ar fi acceptat, prima urmare trebuia să fie trimiterea la Roma a notei diplomatice, pe care o cerea întreaga presă guvernamentală.

Din răspunsul ce a dat la interpellarea contelui Apponyi, făcută în ședința dela 21 Maiu, rezultă însă că guvernul nu mai stăruie asupra trimiterii notei la Roma.

„Magyar Ujság“, organ guvernamental, în numărul său dela 18 Maiu scria:

„Se poate foarte ușor, că baronul Bánffy s'a și înțeles deja în privința pretenșiunilor sale pe terenul politice externe cu ministrul de externe, ceea-ce e probabil să anunțe în răspunsul ce va da Luni la interpellarea ce i-s'a adresat. Fără aceasta, criza n'ar pute fi considerată ca terminată, pentru-că primul-ministru a declarat deja de două ori, că va apăra, față de ori-cine, nu numai autoritatea scaunului ce ocupă, dar vrea să exerciteze și drepturile înscrise în lege“...

Eată ce răspunde însă Bánffy:

„Cât despre întrebarea contelui Apponyi Albert, că se urmează oare pertractări cu privire la aplicarea, respective explicarea art. 8 al legii dela 1867, trebuie să declar, că nu se urmează nici o pertractare.

„Nu s'a arătat necesitate să se urmeze astfel de pertractare, pentru-că în decurs de 28 ani, legea aceasta și articolul amintit s'a aplicat într-una.

Nota la Roma nu se va trimite deci; în afacerile politice externe nici pe viitor guvernul unguresc nu va avea teren mai larg, decât a avut până aci.

Inverdat: cu tot sgomotul ce a făcut presa maghiară pentru călcarea în picioare a art. 8 dela 1867, acest articol și pe viitor se va aplica întocmai ca până aci.

Ce alt efect a avut deci inversunata campanie ungurească, decât căderea lui Kálnoky?! Și în definitiv, ce au câștigat Ungurii, dacă în locul lui Kálnoky este Goluchowsky, când și acesta va face politica predecesorului său?!

Ear' pentru noi, naționalitățile importante sunt numai schimbările în politică. Cele ce se petrec cu persoanele, ne împoartă numai în al doilea rând.

Sforțarea lor de a schimba persoane numai atunci ne este periculoasă, când prin persoanele impuse, ar impune și politica lor nefastă. Pentru-că de sigur, dacă li-s'ar îngădui Ungurilor și în politica externă același teren, ca în politica internă, iute ar ajunge în dușmănie cu o mare parte din popoarele din Europa, întocmai cum aici, în patrie, s'au învrăbit cu toate naționalitățile.

Batere în retragere... oficioasă. Oficioasă „Budapester Korrespondenz“ a împărțit ziarelor un comunicat oficios, în care declară de „legendă“ știrile, care atribuiau guvernului faptul de a fi urmat negocieri cu ministrul de externe cel nou primit la aplicarea §. 8 al art. de lege XII. din 1867.

contra împărăției lor, acestia ordonă pe de o parte restatornicia domniilor pământene, pe de alta înlăturarea tuturor Grecilor, chiar și a acelora ce nu luase parte la răscăla, dela toate direcțiile statului român, închiderea „temeliei tuturor rătăciilor“, școalelor grecești, și alungarea egumenilor greci din mănăstirile Munteniei și Moldovei. Grigorie Ghica și Ioan Sandu Sturdza rinduesc un comitet pentru administrarea averilor mănăstirești, dispunând ca o treime din veniturile adunate să se lase la dispozițiunea egumenilor pământeni nou rinduiți, o treime să se verse în cassa metropoliei, pentru întimpinarea unor nevoi obștești, ear' restul se se trimite „ca embatie la locurile din jos“.

Restabilirea relațiilor diplomatice între Turci și Ruși și încheierea între ei a convențiunii dela Akerman din 1826 readuce însă pe egumenii alungați ear' în inima țărilor române. Rușii, care protejau pe Greci, obțin dela Poartă două firmare, care ordonă domniilor români înapoierea mănăstirilor, cu toate averile lor, călugărilor greci. Cu toată lovitura dată intereselor țărilor prin o asemenea întoarcere a unei măsuri luate, domniile sunt nevoiți a se supune trutaișilor Greci ce veniau acum, furioși pentru încercata lor depozitare, să se vire mai adânc în sinul mănăstirilor din care primul vent al reîntregirii vieții românești păruce că voește să-i desrădăcineze.

Călugării începură să caute a întemeia pe base juridice stăpânirea de fapt, pe care

Autografe domnești. Foaia oficială „Budapesti Közlöny“, cu data de Duminecă trecută publică următoarele două autografe ale Maiestății Sale Monarhului:

I.

Scumpe baronule Bánffy! În același timp, când la propria cerere concediez dela oficiul meu pe contele Gusztav Kálnoky, ministrul Casei Mele și al afacerilor străine, general de cavalerie, numesc pe contele Agenor Goluchowski, ambasador extraordinar și ministru plenipotențiar, ministru al Casei Mele și al afacerilor străine, împreună cu președinția în consiliul de ministri comun și i acord totodată, fără taxe, demnitatea de consilier intim, despre ceea-ce Te încunoștiunțez prin aceasta.

Viena, 16 Maiu 1895.

Francisc Iosif m. p. Baronul Bánffy m. p.

II.

Scumpe contele Goluchowski! Te numesc ministru al Casei Mele și la externe, te însărcinez cu președinția în consiliul de ministri comun și i acord totodată și demnitatea de consilier intim fără taxe.

Viena, 16 Maiu 1895.

Francisc Iosif m. p. Kálnoky m. p.

Ministrul-preșident cisleithan principele Windischgrätz a căpătat și el o scrisoare autografă ca cea dintâi, dar' ea nu s'a publicat în foaia oficială cisleithană, „Wiener Zeitung“.

XXVI: 1893.

Cifra aceasta este de sigur cunoscută tuturor Românilor: ca articol XXVI. 1893 s'a promulgat acea lege, care puse școalele confessionale în perplexitate financiară periculoasă, stabilind minimul de salarii și cele 5 cuincenale până la suma de 250 fl. Legea aceasta, ale cărei efecte — în parte — ar pute fi abătute numai prin jertfe mari, trebuie făcută inofensivă prin aducerea jertfelor. Ele vor fi decretate de congres și, după cât vedem, nici un obiect nu va întruni, din toate părțile, atâta aprobare ca acest congresual, care cere jertfe nouă pentru salvarea școalelor confessionale.

Concluzul este preparat de consistorul metropolitan printr'un proiect de conclud, asupra căruia va raporta, în ședința de azi, Mercuri, 10/22 Maiu, Dr. Georgiu Popa, ca bărbat de specialitate; proiectul însuși este motivat prin o privire asupra legii, în urma căreia el a devenit necesar.

Data fiind importanța excepțională a obiectului acestuia voui extrage la loc de frunte datele principale din acest raport.

Sărăcia noastră este cunoscută; plătim mult pentru alte scopuri și, pe lângă ele, trebuie să plătim și pentru biserică și școală. Comunele mai sărace însă nu au de unde să plătească. Fonduri de ajutorare trebuie să se creeze.

Pentru acest scop s'a inițiat mai întâi o colectă, care a dat un rezultat mare, dar' care față de impregiurările noastre rămâne totuși o „sumă prea neînsemnată“ — precum constată raportul.

Pentru a satisface pe deplin legii avem lipsă în fiecare an în archidieceasă de 31.832 fl. și 75 cr. pentru 216 școale, sau pentru 276 învățători de 34.699 fl. 65 cr.; în districtul consistorului din Arad pentru 39 școale de 5636 fl. 40 cr., în districtul consistorului din Oradea-mare pentru 136 școale de 16.460 fl. 86 cr.; în total de 56.796 fl. 91 cr., care considerați ca interese de 5% reprezintă un capital în sumă de circa 1,140.000 fl. Cifrele pentru Caransebeș încă nu sunt calculate.

Pentru aceea consistorul metropolitan, întrunit în ședința din 5 Maiu 1895, decide să facă congresului următoarele propuneri:

1. Comunele bisericesti organizate în conformitate cu statutul organic sunt obligate a susține una sau mai multe școale populare confessionale și amăsurat prescriptelor art. de lege XXVI. din 1893 a presta pe lângă cuartir și grădină salar anual de cel puțin 300 fl. pentru un învățător ordinar și cel puțin 200 fl. pentru un învățător adjunct.

2. Comunele bisericesti sunt îndatorate a se îngriji preventiv, ca cuincenalele de câte 50 fl., la număr cinci, cu 250 fl., să se assemneze învățătorilor calificați și definitiv cu începere dela 1 Octomvrie 1898.

3. Salariile învățătoarești se pot constitui din bani numărați, din naturalii sau din venitul pământului.

4. Față de acele comune bisericesti, cari n'ar presta prin organele proprii salarul învățătoareșc prescript, consistoarele eparchiale, ca autorități școlare sunt îndreptățite a procedea din oficiu, adevă la procura repartitiuni salarului în sarcina parochienilor și a lua măsuri pe calea autorității administrative pentru încassarea aceluia.

5. Comunele bisericesti, cari vor dovedi, că din cauza sărăciei nu pot întregi salarul învățătoareșc, vor avea a re-

curge după ajutor la consistorul con-cernent.

Consistorul aflând cererea întemeiată, va asema ajutorul recerut din fondul menit spre acest scop, sau va exopera subvențiune de stat.

6. Se recomandă eparchiilor, că la încuviințarea ajutoarelor să fie cu considerare mai ales la comunele centrale mixte și mărginașe și la executarea cuincenalelor.

7. Colecta efectuată de consistorul metropolitan (72.664 fl. 78 cr.) se împarte între eparchii în proporțiunea trebuințelor. anume primește:

- a) archidieceasa 3/4;
- b) eparchia Aradului 3/4;
- c) eparchia Caransebeșului 1/4 părți.

Această dotațiune precum și alte resurse destinate spre acest scop, vor forma în fiecare eparchie un fond de sine, menit spre întregirea salarilor învățătoarești.

8. Colecta pentru aceste fonduri să se continue și de aci înainte, ear' rezultatul colectei să se distribue între eparchii în fiecare an după modalitatea stabilită în punctul precedent.

Proiectul de conclud cere, precum vedem, jertfe nouă. Dată fiind trezirea, ce tot mai mari progrese face în popor, dat fiind curentul național, pe care bărbăți ce sufer l-au aprofundat și-l vor aprofunda, dată fiind puternica conștiință națională, ce tot mai mult se desvoaltă, sperăm că procedările „din oficiu“ nu vor produce mari supărări nici chiar acolo, unde ele vor fi inevitabile. Faptul, că ele s'au prevăzut, trebuie totuși recomandat în mod special atențiunii acelor locuri, în care indolența înmoaie încă membrele corpului național. Sânt doar' măsuri menite a salva instituții, pe care de mult le susținem, pentru care mult s'a jertfit. Nu se poate deci închipui ca salvarea lor, îngreuiată mult, să nu ne fie totuși scumpă, să nu ne fie ușoară.

Dar' trebuie ca lumea să se pătrună bine de serioșitatea momentului și nici să uite nu trebuie, că doară nu va ține pe veci nici acest timp de grele încercări!

Congresul va lua azi o rezoluțiune, pe care poporul o va primi cu resignație, cu bucurie chiar, că se încearcă o salvare cât mai deplină a școalelor confessionale.

Consistorului metropolitan i-se cuvine meritul foarte simplu de a fi propus o măsură earăși simplă de a co-

FOIȚA „TRIBUNEI“

Michail Cogălniceanu.

(Urmare).

VIII.

Cu cât înaintează mai mult pe furtunoasa undă a vieții politice, cu atât Cogălniceanu ia tot mai mult în mână lui cămașul care ducea destinele române. În timpul luptei pentru unire l'am aflat ca pe unul din acei ce combatteau în frunte; în a doua însemnată isbândă a poporului român, secularizarea averilor mănăstirești, îl vom vedea chemat a da el lovitura hotărâtoare, într-o împregiurare în care toată suflarea românească era cu dînsul. În al treilea mare act al vieții sale, împroprietărea țăranilor, Cogălniceanu va lua singur taurul de coarne și, în contra voinței întregii clase politice a țării, va aduce la îndeplinire una din acele măsuri, ce au pus fundamental vieții noastre ca stat și popor.

Să cercetăm întâi întrebarea mănăstirilor închinat.

Lupta Românilor pentru luarea averilor mănăstirești, înstrăinate către călugării greci timpurile de urgie ale istoriei neamului, începe dela 1821. Grecii, căzând atunci în disgrăție la Turci, din pricina răscăle-

până atunci o pusese în lucrare. Ei roșiră cuvântul de proprietate, de drept exclusiv în ocărmuirea averilor lor; tăgăduiră domniilor metropolitului, și îndeobște ori-căru organ al țărilor, ori-ce drept de amestec sau de priveghiere asupra modului cum ei înțelegeau să stăpânească averile mănăstirilor închinat, susținând cu o putere cu atât mai mare, cu cât era mai neînțeleasă, acel *jus utendi et abutendi*, ce caracterizează deplina proprietate.

Ruși, luând pe mâine lor reorganizarea țărilor române în timpul ocupațiunii acestora de armatele lor, dela 1823—1834, atinseră prin regulamentul organic și chestiunea mănăstirilor închinat. Ei introduseră arădarea publică prin meaz a moșilor mănăstirești și îndatorirea lor de a participa, în chip proporțional cu venitele fiecăreia, la sarcinile statului, întocmind și o comisiune, compusă din o delegațiune a guvernului și patru reprezentanți ai sfințelor locuri, pentru întocmirea definitivă a unei ordnuei privitoare în cauză.

Delegații sfințelor locuri menținau însă, în întrunirea comisiunii punctul lor de vedere, al dreptului de exclusivă proprietate. Înzadar delegații guvernului Munteniei, Barbu Știrbei și generalul Mavros, întimpinără cu cuvinte tot atât de adevărate, pe cât și de elocvente, că „averele mănăstirilor se cuvin părinților celor de acum cât și celor viitori; că deci cei de acum părinți nu pot întrebuița aceste averi fără slobozenia statului, care este primul episcop al neamurilor viitoare“. Călugării, care

știau că odată puși sub autoritatea statului român, era jafurilor și a nedreptelor îmbogățiri se va închide, refușară chiar de a mai veni în comisiune, deși aceasta fusese ordnuită de protegiunții lor, Rușii. Dar' protegiunții erau mai tari decât protegiunții. Comisiunea bisericască, consultată de Kiseleff un an după aceea, în 1834, caută atunci să taie într'un alt chip unghiile călugărilor greci. Ea argumentează cu mare temei, că întruchidă acestia nu vor să se supună dispozițiunilor regulamentului organic, care le impusese datoriri, nu au nici dreptul de a se folosi de sporul de venituri, ce isvorau pentru moșiile mănăstirești din noua legiure; că veniturile lor întregindu-se aproape dela introducerea regulamentului și deschiderea porturilor Dunării, tot prisosul peste ceea-ce era mai înainte se cuvenia să fie luat de țeri.

Adunarea Munteniei votează această de pe urmă dispozițiune, când Rușii intervin și fac să se deie locurilor sfințe o amnare pe zece ani, până la 12 Noemvrie 1843, în care timp ei erau să se folosească în întregime de toate veniturile, spre a le da timpul să pună în stare bisericile și mănăstirile căzute în ruină.

Când George Bibescu se urcă în scaun, termenul acordat de Ruși chinovilor grecești ajunsese la capăt și tractările erau să fie reîncepte. După multe stăruințe, puse pe lângă patriarhii și exarchii sfințelor locuri, Rușii isbutesc a le storce următoarele concesii:

ei consimțiau a arănda moșiile lor la meaz și a se îndatora la facerea de reparațiuni sub controlul însuși numai al autorităților rusești și fără nici un amestec al celor române; se mai îndatorează a da pe an un milion de lei pentru instituțiile de binefacere ale țărilor române, cu condițiune de a fi dispensați prin această plată de toate îndatoririle impuse lor prin actele cititorilor. Bibescu protestează contra unor asemenea propuneri, „cari ar amenința țărele române în legile lor politice, în libertățile bisericii lor și chiar în integritatea teritoriului lor, deoarece delegații sfințelor locuri ar voi să iee posesiunea ca de un pământ cucerit, fără a atrna de nici o autoritate, fără a recunoaște nici o lege decât pe a interesului lor, spre a strînge venitul muncitorilor unei a cincina părți din populațiune, ca să-l treacă tot în străinătate“. Bibescu, văzând că locurile sfințe se bucură de protecțiunea Rusiei într'un grad mai înalt decât principatele române, se silește, ca lăsând chestiunea bănească la placul autorităților protectoare, să înlătore pericolul cel mare, ce se arăta pentru țeară în instituirea unei autorități, unui guvern eclesiastic neatrnat de guvernul local, un stat în stat, care ar avea, prin complicațiunile cărora ar da naștere prezența lui, cele mai fatale urmări asupra mersului treburilor.

(Va urma.)

lecta parale; congresul va aproba, în numele tuturor credincioșilor, cererea de jertfe nouă; administrațiunile fondurilor împărțite pe eparchii și aflarea mijloacelor de a spori în toate chipurile posibile aceste fonduri, aceste, vor fi problemele cele mai grele și mai merituose; e ușor a propune, e bine a decide ce-i bine propus; meritul se va recunoaște celui-ce a și făcut.

Dela data votării acestui proiect de conclud o nouă chestie a intrat în cercul de legislație congresuală și o serie de măsuri de apărare în contra urmărilor articolului XXVI: 1893 vor atrage de aci încolo în continuu bine meritata atențiune, necesarul sprigin, spriginul din inimă dat pentru măsurile acestea.

Să sperăm, că națiunea nu se va expune insultei de a fi timbrată de urmași, de istorie ca nemernică, pentru-că ce a avut mai bun n'a putut păstra și ce a fost mai necesar nu a iubit cu deplin simțământ de jertfire.

G. B. D.

Congresul național-bisericesc.

Sedința dela 9/21 Maiu.

O ședință, în care somnulența era să ne cuprindă, monotonul glas al raportorului asupra verificărilor și discuțiile seci asupra regulamentului de alegere, listelor, §§-ilor x, y, z etc., toate acestea contribuie la producerea dispoziției somnulente. Abia la sfârșit un temperament mai — perceptibil vibrează în dl Vasile Mangra, care cere seamă metropolului despre ce-a lucrat consistorul metropolitan în contra proiectelor religioase.

Dl Partenie Cosma, înțelegând ce vrea dl Mangra, a vorbit, făcând o eroare tactică, înainte de-a răspunde Metropolitului însuși ceva; puțină nervozitate a dlui V. Babeș îl prezenta și pe d. sa ca asociat la cei vizitați de dl V. Mangra. Dar toate acestea n'au fost decât mișcări mici...

După autenticarea protocolului ședinței trecute, ia cuvântul

Dl V. Mangra, care prezintă verbal petiția dlui A. Suciu și Veliciu, martiri închiși la Vă, ca ei să fie concediați pe toată sesiunea curentă, deoarece-ce la personal nu li-s'a dat voie a scrie congresului.

Partenie Cosma, văzând împregiurarea de forță majoră, ce-i oprește a veni la congres, zice că mandatul lor, deși ei nu se prezintă, nu va fi declarat de perdut. Deci putem lăsa această chestie pe mai apoi.

Urmează raportul comisiei de verificare, predat de dl Pavel Rotariu.

Se cassează următoarele acte electorale:

- Al dlui Tului Roșescu (Cluj), din cauza unei erori formale;
- Al dlui P. Lucuța (Turda), unde au fost „exceptionate“ (!) 30 de protocoale electorale;
- Al dlui I. Șandru (Sighișoara), unde liste autentice au fost declarate de nevalide;
- Al dlui Gavrillette (Belu).

Verificările vor urma încă...

Comisiunea a avut în acest an mai mult lucru ca de obicei. Acesta este un semn, că și în cadrul constituției noastre începe la alegeri ori destulă răutate ori, aiurea, destulă prostie. Defectele urmate

din răutate pot fi corectate prin comisia verificatoare și adunările instituțiilor bisericesti, dar — cele din prostie făcute? Noi credem că mijloace bune de-a împedece progresul acestor cusururi sunt strictețea și — stăruința ca clerul însuși mai întâiu și laicii să fie mai silitori la studiul constituției bisericesti și regulamentelor noastre. Trebuie făcut ca aceste dispoziții să treacă în sângele tuturor credincioșilor, ca toți să poată controla și da sfaturi din sate chiar. Pentru aceste motive lăudăm comisiunea că a fost strictă de astă dată.

Urmează raportul comisiei organizatoare, predat de dl C. Brediceanu, asupra raportului consistorului metropolitan. Dl Brediceanu cetește raportul acestuia, din care scoatem următoarele:

Se vorbește mai întâiu despre cauzele amănării congresului; se accentuează apoi că în curând biserica noastră va serba 25 de ani de la înființarea metropoliei; se stăruiește apoi asupra proiectelor religioase, care „pot deveni prejudicioase bisericești“, care va trebui „să vegheze necontentit chiar cu sacrificii“, exprimă părerea că organele bisericești și-au făcut datoria și anunță propunerile speciale pentru viitor; anunță regulamentele pentru organizarea învățământului în metropolie, și pentru afacerile epitropiei, care vor scoate din vigoare pe cele eparchiale, întrucât nu sunt deja conforme acestora; chestiunea creării altor două eparchii este gravă și în împregiurările de față nu va face nici un progres; stăruie apoi asupra legii pentru asilele de copii și leaia învățătorilor, pentru a căror dotație s'a făcut o colecție cu bun succes, ce va da procent, din care se vor ajuta școlile în nevoie; amintește articolul de lege XXVI: 1893 și asupra disciplinei la institutori, arătând că el restrânge puterea disciplinară a autorităților confesionale numai la casurile neprevăzute în această lege. Restul raportului nu-i de importanță.

Dl Brediceanu adaugă, că afară de două, toate chestiunile pomenite în raport se vor mai trata odată în special, propune deci rezolvarea celor două și luarea la cunoștință. Acele două privesc sărberea aniversării de 25 de ani a metropoliei reînființate și exprimarea durerii — prin sculare — pentru cei morți. Pentru fericirii 25 ani se va face Joi o doxologie.

Aici ia dl V. Mangra cuvântul și zice relativ la pasagiul despre proiectele religioase, că dorește să știe ce măsuri a luat consistorul metropolitan în contra lor? Adece, mai vast formulat, vrea să știe cum și-au făcut „toate organele“ bisericești datoria? În ce chip, ce formă s'a lucrat ca să se știe la toate locurile competente că Românii au protestat puternic în contra lor. Voința noastră s'a adus la cunoștință în altelor locuri?

Dl Partenie Cosma crede, că Mangra vorbește în pilde, dar totuși l'a înțeles... Sinoadele au luat la vremea sa rezoluțiuni energice și „metropolitul le-a adus la cunoștință chiar ca vot al sinoadelor“. (Era bine să spună și când, cui, cum?)

I. P. S. Sa metropolitul: Poate-că dl V. Mangra aștepta să se facă mai mult, decât s'a făcut. (V. Mangra: De sigur!) O adresă specială nu s'a făcut, nici la M. Sa, nici la Diète. Noi am fost însărcinați să facem apărarea și am făcut ce am știut.

Dl V. Mangra este mulțumit cu lucrurile mai clare, decât ale dlui Cosma, date de I. P. S. Sa și constată simplu, că la locurile preatnalte nu există prin urmare nici un act despre expresiunile voinței bisericești. Atâta mai poate face acum.

Aducem din acest incident aminte, că protopopul Dămbian propusese la vremea sa în sinodul arhidiececesan să se facă reprezentări în contra proiectelor și că i-s'a zis atunci, că exprimă prin aceasta neîncredere în șeful bisericii, în conducătorii ei.

Sedința s'a ridicat în urma acestui incident, care a fost singura observare făcută la raportul consistorului metropolitan.

Abusuri administrative.

Adunare oprită de solgăb'reu. — Gendarmii înfrică poporul. — Bravura țeranilor români.

Dobra, 10 Maiu 1895.

Adunarea convocată de dl Nicolar la Dobra a fost din ordin mai înalt Vineri seara oprită. Protopretorul Gory Ede ca să împedecă poporul ce se pregătia cu satele în tregi a merge la adunare, a recercat toate comunele prin un fel de avis împedecător.

Dacă a mărît scârba și mai tare între popor este, că a lăsat ca gendarmii să cuture satele noastre, spăriând poporul cu fel și fel de scornituri.

Interzicerea se zice că a provenit din partea inamicilor personali ai dlui Nicolar, cari spăriați de efectul ce-l avea să facă adunarea, ca să nu fie dați de gol și compromiși între popor, pentru uriciosul păcat ce au făcut în sinod, au alarmat oficiile publice cu scornituri cari de cari mai sesionale. Că la Dobra se pregătește în secret o conjurație contra statului și a metropolitului. Că „tudomások szerint előre nem látható dolgok miatt a gyűlés megtartása lehetetlen volt“.

Concertul însă a fost conces.

Duminecă dimineața dl Nicolar a fost primit și întâmpinat de un însemnat număr de amici la gara dela Gura-Sadului.

La biserica la Dobra mulțimea de țerani, în mânia poruncii opritoare, au făcut spalliri lungi.

Dl Hadan l'a întâmpinat aici cu o caldă și bine simțită vorbire, care a fost urmată de entusiaste aclamări.

Pătruns până la lacrimi, dl Nicolar răspunde în termeni duioși, făcând o mare impresie asupra țeranilor.

Corul bisericesc al meseriașilor români din Doba, spre lăudă harnicului ei conducător Toma Roșu, a încălzit inimile publicului înțesat din biserică.

La parastasul oficiat în amintirea neuitatului protopresbiter Romul de Crainic, după o scurtă cuvântare a dlui A. Păcurar, adm. dl Nicolar în numele tinerimii universitare depune cele mai adânc simțite expresiuni de condolență memoriei neuitate a răposatului protopresbiter.

Arată faptele și meritele răposatului aduse în folosul bisericii și națiunii sale.

Dă expresie speranței, că actualul administrator se va face vrednic de modelul său înaintaș.

După aceste vestește, că în urma unor intrigi, adunarea de astăzi a fost tăgăduită, garantează că ea la tot cazul are să se țină cât de curând.

Șiretlicurile inamicilor nostri de principiu, zice dl Nicolar, cari ne-au făcut acest succes moral se vor retrage cu rușine.

Invită poporul, ca la viitoarea adunare să se țină în număr mare.

Într-aceea sosesc nenumărate scrisori și telegrame din multe părți. În ele se exprimă în cei mai calduși termeni îndestulările trimițătorilor ei față de adunare și deputatul convocător.

Dintre cele mai măgulitoare amintim aci pe cea trimisă din părțile Șoimușului, ale Brașovului, Clujului.

Dela Sibiu a trimis dl Tordășianu.

Din părțile Câmpiei dl Andrei Rusu în numele Românilor din Frata și Tothaza ne adus o prea caldă scrisoare.

Deasemenea a venit multă lume din Brad și Zarand, ear' din părțile Abrudului, Albei-Iulia și a Blajului ne-au sosit calduroase scrisori.

Concertul a reușit splendid. Un respectabil public de elită ne-a sosit din toate părțile cum în Dobra nu s'a mai văzut.

E de dorit, ca astfel de încercări frumoase să se poartească în toate comunele noastre, spre a cultiva gândul și simțul poporului și a-l ambiționa la nobile porniri.

Jocul a durat până dimineața desăfând și amuzând publicul, desfăcându-ne cu un dor și un cuvânt pe buze, la revedere la adunarea viitoare.

3/15 MAIU.

Lipova, Maiu 1895.

Memorabila zi de 3/15 Maiu, precum anul trecut, așa și în acest an am sărbătorit-o cu cuvenită însuflețire și solemnitate în următorul chip.

La 9 ore a. m. s'a oficiat în pompoasă biserică din Lipova sfânta liturgie prin preoții Iosif Suciu, Terențiu Opresan și capelanul Silviu Bichican, asistând un public numeros din toate clasele sociale. În durata liturgiei la locul său s'a făcut rugăciunile celor robiți, pentru întemnițații nostri martiri, prin rostul dulce și pătrunzător la inimă al emeritului și bătrânului nostru paroh Iosif Suciu. Mulțimiți cu începutul programului, membrii societății române de lectură adunați în localitățile noastre ne-am hotărât a merge cât mai mulți într'un local public spre a ne pute întreține mai mult timp laolaltă în memoria zilei de 3/15 Maiu.

Cuvântul trup s'a făcut și o societate frumoasă românească ne-am întrunit în ospătaria dlui Marcovici, unde cu cântări și convorbiri frățești am petrecut a doua parte a programului zilei. Un fragment din această societate pătrunși de pietate, stimă și admirație de tot ce e frumos, bun și admirabil — după-cum se aude — a luat deciziunea formării unui comitet care să aibă chemarea a aranja o primire respective bineventare la gara Lipovei în trecerea spre Blaj a înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop și Metropolit Victor Mihali de Apșa. Această idee e atât de măreață, încât aceste persoane, cari s'au ocupat cu ea și și lucră pentru realizarea ei, dau o dovadă spreindă, că sunt Români adevărați și știu distinge. Deci înainte, la lucru bravori Români din Lipova și întâmpinați pe Excelența Sa Mihali, care, deși nu este capul turmei, la care aparțineți voi, el este sânge din sângele nostru, pătruns de iubire nemărginită către neamul românesc.

Acestea am vădit în vorbărilor redacțiune, a a vă împărțit și ziua de 3/15 Maiu din anul acesta. Înainte de a încheia, am omică întrebare. Care consiliat ar să și de lipsă să se publice prin jurnale despre toate mișcările din provincie referitoare la cauză

noastră națională? În special adresa trimisă cu multe și frunțate subscrieri martirilor nostri întemnițați în Săghedin și Vă cu ocazia aniversării din acest an a zilei de 7 Maiu? Eu așa cred că, da! nu numai ar fi consut, ci chiar datorită am ave să facem aceasta ca și prin pasul acesta să arătăm adversarilor nostri că una suntem cu martirii poporului român, temnițele lor nu ne înfrică de loc. Întreb deci pe acei onorabili cari au avut bunăvoința a compune adresa, a o circula spre subscriere și a o și trimite la locul destinațiunii sale, ce întărie?

Argus.

Revista politică.

(Radicali din Serbia). Radicalii din Serbia continuă a păstra pasivitatea în toate cele politice. Se fac însă mari stăruințe, să intre în guvern, pentru-că actualii deținători ai puterii nu o mai pot duce. Radicalii pun următoarele condițiuni pentru a reintra în activitatea politică: să se convoace o scupștină constituantă; aceasta să hotărască dacă constituția dela 1888 trebuie pur și simplu pusă eară în viață, ori că să se modifice, potrivit împregiurărilor.

Se depezează în același timp din Belgrad, că regele Alexandru a rupt ori-ce legătură cu tatăl său Milan, care probabil nu se va mai întoarce în Serbia. Exregina Natalia ar fi declarat, că în ziua în care Milan s'ar întoarce, ea ar părăsi pentru vecie Serbia. Exregelui Milan i-s'a comunicat aceasta. El a consimțit să rămână în străinătate sub o condiție: fiul său să împartă cu el lista civilă.

Molohol, tot pentru bani face toate.

*

În Bulgaria lucrurile nici acum nu s'au liniștit. Până-ce principele Ferdinand petrece în străinătate, fostul său prim consilier Stambuloff este maltratat rău de guvern: acesta nu vrea să-l lase să plece din țară, la băi, nici chiar după-ce reprezentanții puterilor străine au intervenit în favorul lui Stambuloff.

Procesul țeranului Dordea, primar al comunei Bungard.

Pertractarea dela 22 Maiu.

Pertractarea procesului intențat economului Dordea, pentru-că în anul trecut (8 Februarie) primise la gară cu o vorbire pe colegul și amicul nostru Septimiu Albini, a început înaintea tribunalului din Sibiu la 10 ore fără un pătrar.

Acusatul, în vîrstă de 55 ani, n'a fost încă pedepsit.

Se cetește acusa primă a procurorului și hotărîrea Curiei, prin care s'a respins cererea de a fi scos de sub acuză a dlui G. Dordea.

Dl Dordea istorisește împregiurările în care s'a petrecut întîmpinarea dlui Sept. Albini.

Martorul Brenner, polițist orășenesc, n'a priceput ce a vorbit acusatul. Nu-și aduce aminte de toate amănuntele.

Dl Dordea spune, că din cauza nerespectării limbii, comuna Bungard a perdut 17.000 florini. Și fiindcă dl Septimiu Albini a luptat pentru drepturile limbii, de aceea i-a mulțumit atunci la gară.

Șchițe dela congres.

II.

A doua ședință (Marți) se deschide sub auspicii cari promit oare-care fierbere: încep deosebătele verificări. Toți ochii sînt îndreptați spre trinitatea Rotariu-Ivan-Trăilă, în mîna cărora zace soartea câtorva mandate... Că ședința nu va trece așa de monotonă ca luni, se poate judeca și din drumul des ce-l aie dl Rotariu dela masa comisiei verificatoare și până la scaunul „Ilustrății Sale“ Alexandru (căci mai sînt v'r'o patru ilustrății!) Dl Dr. Olariu deasemenea se prepară: de când a urcat în telegma metropolitului (ca responsabil pentru cele-ce alții s'evîrșesc!) a răsărit și cu locul. S'a așezat anume cu un scaun mai înspire „presidiu“, lăsând pe Viki la margine. A venit înadins mai de vreme pentru a face aceasta. Ca mîne o să ne pomenim, că a scos din scaunele lor actuale chiar și pe domni Dr. Putici și Bădescu, pentru-că „într-o zi este să ajungă lângă I. P. S. Sa episcopul Caransebeșului.“

Ședința începe altfel cu o casanie, căci pe ton de cazanie cetește „secretarul general“ protocolul ședinței de ieri... Până atunci dl Bogoevici își face de lucru cu „Analele Fundațiunii Gojdu“, cari sînt așezate în pachet mare pe masa „în apropiere“ „Conducătorului“ și nu-l observă nimeni, nu vor să-l deranjeze și el nu are nici un fel de însemnat ca să-l deranjeze.

secretar la numita fundațiune, — ci vorbesc în cet, grupuri-grupuri.

Discută validarea „meltoságos-ur“-ului Gál, crescut de Șaguna, dar care ajungând magnat, și-a vîndut sufletul. diavolului: a votat proiectele de legi ale guvernului... Mangra a venit cu un teanc întreg de cărți bisericești și canoane, pentru a demonstra, că un asemenea om nu se poate valida. Comisia va propune validarea, căci alegerea s'a petrecut în ordine (Se vede că domnul Tului Roșescu, protopop al Clujului e om desinteresat: alegerea, „meltoságos-ur“-ului a făcut-o mai bine, decât pe a d-sale, căci cel dintăiu casat de comisia verificatoare a fost dl Tului Roșescu!)... Sînt însă mai mulți, cari gîndesc ca Mangra. Ei vor și cere votare nominală în această chestie. Să se știe și aici, cine consimte la batjocorirea bisericii sale. Să se aleagă neghina de grâu... Afacerea n'a ajuns însă în discuție, pentru-că comisia n'a venit cu propunerea validării ingratului Gál... Mangra tot a asvîrlit însă o mică bombă: a cerut concediu pentru doi deputați amici ai sei, cari sînt în imposibilitate să se adreseze ei congresului... „Cine sînt aceștia, cine sînt?“ s'aude din toate părțile. În suși episcopul Aradului se prefacă a nu-i bănuși... „Sînt Suciu și Velici“, răspunde Mangra cu mîndrie. Metropolitul se simte rău de statură. „Nu se poate scuti concediu în chipul acesta. N'ai consimțit dela ei?“

am“, răspunde Mangra. „Eată-l“ și arată epistola maghiară, căci grație apropierii milionului, guvernul nici pe robu nu-i mai lasă să comunice decât în limba sonoră a lui Arpád... Nu de geaba este însă dl Partenie nepot al metropolitului: îl ajută repede din încredințură. Propune ca chestia să se rezolve când va veni în discuție declararea ca vacante mandatele, a căror deținători lipsesc fără motive... Se va ține atunci scoteală de „jurstările“ în cari se află „numiți domni“... (Dl Dr. Olariu rămîne extasiat de această genială propunere.)

Într-acestea „patriotul“ Goldiș dormitează (se vede că noaptea are insomnii), ear' veselul domn Coriolan Brediceanu scrie, scrie.

Dar' când referentul comisiei verificatoare, dl Rotariu, ajunge la alegerile defectuoase, toți ved că nu-i de șagă. În chip sumar li-se dă pasaport dela congres dlui Tului Roșescu (Cluj), Pantaleon Lucuța (Turda), Șandru (Sighișoara), pentru-că alegerile nu s'au petrecut în ordine. Petrea al nostru (Șpan) privește vesel dela galerie: atât la Turda cât și la Sighișoara, candidatul cu mai multe voturi el a fost.

S'au făcut însă „mici scăpări din vedere“ cum zice Miron, și s'au proclamat alții... Discuție lungă s'a iscat numai asupra cassării alegerii dlui Turda. Dl Cosma crede că în această discuție ar fi dorit ca stăruința să se facă și mișcările bisericești, arhiepiscopul Porcari

o încurcă și el, spunând numai sfinții știe ce; metropolitul se angajază în discuție, mergînd până a explica „nașterea paragrafului respectiv“. Vorbesc apoi V. Mangra, protopopul Popovici (Orșova), trandafirul Ionaș, domni Al Mocsonyi, protopopul Adam (Iam), ear' dl Dr. Olariu aprobă din cap, atât pe cei-ce vorbesc pro, cât și pe cei-ce vorbesc contra. Vrea să arete, că membrii biroului sînt... împărțiali! D-sa face întocmai ca răposatul Grigor Matei. Și aceasta, pe când dl Z. Boiu, în calitate de protopop, pleda să se facă la biserica din Sibiu cetate turn și clopote, aproba părerea părintelui protopop. Ear' după-ce dl N. Cristea spune că sînt alte lucruri de făcut, mult mai urgente, îi dădea dlui Cristea dreptate.

Socotind vremea cât s'a perdut cu casarea acestei alegeri (diurnele deputaților, cari și-au perdut adecă vremea în discuție), o zi de deputație în congres a dlui Lucuța a costat tocmai 100 fl.

Ilaritate a pricinuit protestul, pe care l'a înaintat protopopul Moise (Bocșan, cel calumniat că l'au băgat în cotet!) contra alegerii dela Radna. Aduce ca motiv împregiurarea, că fiind acolo două protopopiate „însoțite“, ear' familia Beleş avînd aderenți cu deosebire în protopopiatul mai popolat și unde se face și alegerea al doilea protopop (tare-l vrea pe Moise deputat) și unde nu poate alege pe cine vrea. Așa...

nic!... Deși bătrân, dar e țeapăn încă în argumentație taica Moise. (Gurile rele spun de altfel, că la protest ar fi „conlucrat“ și „Severul tati“, care de 13 ani tot studiază „dreptul“, și astfel se pricepe bine la paragrafi!)

Al doilea a referat dl Brediceanu. Nu vi-l descriu: îl cunoașteți toți.

E o figură simpatice, un temperament viu, cuceritor și minte clară.

Singurele cusururi: ține prea mult la „autorități“... căror le-a trecut vremea, și deși este democrat din creștet până în tălpi, folosește și el cuvîntul „ilustrate“...

Termin, înregistrînd următoarele cuvinte și construcțiuni de frase ante-diluviane, pe care le-a desmormîntat, în referada sa, dl Pavelea:

- „Chestiunea sau stătătoare“ (pe cea „jos“-stătătoare probabil ne va desmormînta-o cu altă „ocăziune“);
- „treaba de sup întrebare“, —
- „alegera s'a efeptuit“, —
- „obveniînd cauze“, —
- „nu mancează protocoalele“, —
- „a făcut sumisare“, —
- „investigăciune“, „dispusăciune“ și alte... Plecăciune!

N. M.

Procurorul: Cât a ținut vorbirea?

Brenner: Vro 4—5 minute.

DI Dordea: Ba nu, a ținut cel mult o minută, ceea-ce se poate dovedi scoțând acum un cîas și pronunțând aceleași cuvinte, nu va ține mai mul decât o minută.

Un jude votant: Fost-ai cunoscut cu S. Albini?

DI Dordea: Da, am fost cunoscuți și mai înainte.

Se cetește fasiunea șefului gării, care iese că vorbirea dlui Dordea a ținut cam 2 minute.

Cetind-se certificatul de conduită, procurorul Theil își pronunță rechisitorul. Invoacă j-ul 174..

Acusatul Dordea începe vorbirea sa astfel:

Onorabil tribunal!

Faptul, pentru care sînt tras astăzi la bară judecătii, se reduce la o stare, sub care 18 veacuri de-arindul a gemut poporul român.

Și aceasta este, că țeranul român a fost și este una cu inteligența românească eșită din mijlocul meu, inteligență care se încălzește pentru lăcrile și aspirațiile poporului românesc, upte și suferă pentru aceasta.

Este și firească legătura trairică între opinea română și inteligența eșită din opinea, pentru-că sângele apă nu se face, și pentru-că simenea nu înțelege așa suferințele și lupta neîncurmată pentru libertatea ce o poartă țeranul român, ca inteligența românească, care upte și suferind, pârtașe fiind tuturor durerilor țeranului român, veacuri de-arindul a născut și dureri, și în această epocă de libertate muncește neîncurmat, chiar cu prețul vieții și libertății personale, să aline durerile poporului român.

Și multe sînt, Doamne, durerile acestui popor.

Toate aceste dureri rezultă mai pe sus de toate din principii, ce secol de rușine de-arindul a fost înscris în legiunea nefericită acestei țări, și care deși șters din lege, s'a aplicat până în ziua de azi față de țeranul român.

Principiul, că țeranul român *nec ad libertatem natus — nec ad libertatem vocatus* nici în libertate născut nici în libertate pofit, ci bun este numai a plăti darea și a da soldații.

Președintele intrerupe aci pe vorbitor și-i zice să nu facă digresiuni.

Acusatul continuă: Țeranul român însă nu vrea să aibă numai datorință; sătul de atâtea împilare, el cere să se vindece ranele recutului, să i-se dea drepturile ce i-se cuvin...

Președintele ează intrerupe.

Acusatul continuă: Acesta le cere țeranul român — acestea le reclamă în numele sen inteligențial român ca conducător al poporului și fiind glasul inteligenței luptătoare vocea poporului, e firească că lupta, domnului român să fie salutată cu căldură de țeranul român.

Durere însă, că pentru a purta această upte căntă de apărare a drepturilor încălcalcate, i-a rămas o singură cale luptătorului român: *presa*.

Președintele intrerupe eazăși, ceea-ce siltește apoi pe acusat să renunțe la apărare. Ca sfîrșit însă totuși mai pronunță următoarele cuvinte.

Din toate acestea se vede, că fapta mea le a fi zis câteva cuvinte frățești unui gacetar român revenit din temniță nu poate să nsemne, că așa fi lăudat pe gazetarul român, pentru vre-o faptă anume, ci a însemnat numai că i-s'a deschide inima țeranului român față de gazetarul ce a luptat și suferit.

Nu poate deci să fie vorba că așa fi rut să laud o faptă anumită a gazetarului alutat prin mine, pentru care ar fi fost julecat, cum zice domnul procuror, deoarece nu om dela țeară fiind și trăind lângă coarcele plugului nu am știut pentru-ce acusa s'a at judecata în contra dlui Albini și nici că ăteam ști aceasta, deoarece în 10 ani amaric trecuți au fost aproape 50 de procese potice și trebuie să fie cineva procuror, dar u țeran de a le pute ține în seamă.

Adânc îngrijat de aceste prigoniri țeanimea română a eșit în calea unui gazetar omân cu gândul s'arete ce mult ține la luptătorii sei.

Adunați în acest gând mii și mii de țerani omâni ei m'au îndemnat să rostesc acelea căva cuvinte de bineventare față de un gacetar român și eu împlinindu-le dorința declară odată, că mă simt fericit de a fi fost oranul lor și sînt convins azi ca și atunci că e țeran nu-l va despărți de luptătorii sei ici zidurile temnițelor.

După vorbirea dlui Dordea, urmează un

Tribunalul se retrage apoi și după o chibzuire de vr'un sfert de cîas pronunță judecata, sunând la amendă de 100 florini.

Atât procurorul cât și osânditul au insinuat recurs.

CRONICĂ

Sibiu, 21 Maiu n.

Din cauza sfîntei sîrbători de mîne nrl proxlm al foli noastre, va apare numai Vineri seara.

Articolul din numărul nostru de azi „XXVI:1893” era basat pe informația, că azi, Mercuri, se va decide cauza tratată. Ea se va decide însă în altă ședință; s'a amnat în cauză că raportul general al comisiei școlare încă nu este gata.

O întrebare de interes general.

Sub acest titlu primim următoarele: Ne permitem a adresa întrebarea către deputatul nostru mirean al sinodului archidiecezan gr.-ort. din cercul Sighișoarei domnul Ioan Șandru că: are de cuget a convoca pe alegătorii sei din acest cerc pentru a-și da raportul sau ca atare despre ținuta sa în sesiunea sinodală expirată în cauza condamnărilor Nicolae Cristea, Dr. D. P. Barcianu și Dumitru Comșa? și dacă da! pe când intenționează a o face aceasta? ca să ne putem orienta noi alegătorii Domnului aproape toți agronomi cu afacerile noastre economice unde ne aflăm subsistența. Îi provocăm deci că la convocarea din chestiune se țină cont de afacerile noastre economice. Îl punem în prospect sîrbătorile Rusaliilor. *Mai mulți alegători.*

Institutul Otteteleșanu. Primim următoarea publicație: Cu începutul viitorului an școlar 1895—96 se vor primi cincisprezece fete în Institutul de fete fundat de Ioan Otteteleșanu și înființat de Academia-Română, sub înaltul patronaj al M. S. regelui; cărora li-se va da, conform dispoziției testamentare a răposatului fondator, o creștere casnică și instrucțiunea convenită unei „bune mame de familie, fără pretențiuni sau lux”. Cursul va fi de 5 ani, în timpul cărora elevele vor avea toată întreținerea în institut. Sînt admise în institut copile pe deplin sănătoase, cari au trecut de 11 ani, dar n'au împlinit încă 14 ani, au pregătirea ce se dă în școlile primare din România, și sînt născute din părinți români săraci. Părinții aspiranților ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită — până la 1 August 1895 — cererile, însoțite de act de naștere, act de pauperitate și atestat școlar despre cele patru clase primare, la Academia-Română (Calea Victoriei, Nr. 135). *Președintele comisiei de fundățunii Otteteleșanu*, care, examinând actele și luând informațiunile mai sus precisate se fie supuse la un examen de primire, prin care se va constata gradul de pregătire în ceea-ce privește ceteșia și scrierea, analiza etimologică și cea sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țerilor române. Rezultatele examenului se vor supune, dimpreună cu toate actele, printr'un raport augustului protector al Academiei-Române, M. Sale regelui, căruiu ti aparține a decide. Examenele se vor face în localul Academiei la 4 Septemvrie, ear' cursurile vor începe la 18 Septemvrie 1895. Nr. 7200 — București 5/17 Maiu 1895.

Potrivii companiști. Foile maghiare cari au sosit azi, aduc relațiuni despre arestarea lui Szeless. Deodată cu el a fost arestat și căpitanul Aulich János, fost secretar al lui Kossuth până la moartea acestuia. La Szeless poliștii francezi au găsit mai multe hărți compromițătoare și 108 franci. Aulich s'a refugiat și el în străinătate — încă la 1866, când trecuse din armata împărătească în legiunea lui Klappa. Fiind supus elvețian el va fi reclamat dela Francezi de către autoritățile elvețiane. Cu Szeless nu se știe ce se va face. E interesant, că după pacea dela Praga, Aulich s'a întors acasă, alegându-se sub nume fals la Zenta, consilier municipal. Circulara ce se dăduse pentru arestarea lui, a retrimis-o îndrept, punând nota că „Aulich a murit”. Descoperindu-se șarlatania el a fugit în Italia și a ajuns secretar la Kossuth. Frumoi oameni avea în serviciul seu „sfîntul dela Torino”!

Tifusul în Marmatia. Pe valea Tisei din Marmatia domnește un tifus îngrozitor. El seceră mai ales dintre lucrătorii dela căile ferate, 1200 la număr. Deasemeni zace bolnavă cea mai mare parte a populațiunii. Administrația maghiară abia face însă ceva, pentru ușurarea populațiunii.

Foamete. „Budapesti Hirap” de azi spune, că în cercul Lăpușului-unguresc (Solnec-Dobăca) domnește o mare foamete. Locuitorii își vînd averile pe preț de nimica și iau lumea în cap. Miseria iese cu atât mai mare, cu cât domnește și o secetă, încât dacă nu va ploua curînd, recolta și nutreț, totul este compromis. Ear' guvernul nu ajută cu nimic.

Lupta în comitate. Sîntem rugați să publicăm următoarele: Toți domnii membrii români viriliști și aleși ai congregațiunii comitatului Turda-Arieș sînt cu insistență rugați, ca la congregațiunea de primăvară ce va avea loc și început la 9 ore a. m. Marți în 28 Maiu st. n. a. c. în Turda, se-și țină de o obligațiune morală a participa, cu atât mai

hotel Central) în 28 Maiu la 8 ore ante m. Căpușul-de-Câmpie, în 19 Maiu 1895. Vasile Suciu, membru virilist. Romul S. Orbeanu, membru virilist.

Învitate. Primim invitare la maiatul, ce va aranja corpul învătătoresc cu reuniunea pompierilor din Răhău, Duminecă în 26 Maiu n. a. c. cu ocaziunea adunării reuniunii învătătorești în pătura comunală „Padina”. Invitări speciale nu se fac. Damele sînt rugate a se îngriji de vîptualii, pentru vin gratuit îngrijește comitetul arangiator. Răhău, 8 Maiu 1895. *Comitetul arangiator.*

Bismarek fericit. Primind la 19 c. pe cei 800 reprezentanți ai 62 orașe de pe Rin, Bismarck a spus, că se simte foarte bine în retragere. Mai bine de cum era ca fnalt dignitar al statului. Acum poate să vorbească după-cum simte, ear' atunci era serios, ca un căne lăunțit de cotet, și a și mușcat, dacă a trebuit să muște. A accentuat apoi, că Germania nici-odată nu va face politică agresivă, prostie pe care au creat-o Francezii.

Cutremur de pămînt. Din mai multe orașe ale Italiei se anunță cutremure de pămînt, așa în Florența, Arezzo, Bologna, precum și pe insula Zante a Greciei. Pretutindeni s'au surpat multe case și oameni au perit. Mai ales în Florența e pămîncă mare.

Zăpadă. În Pétérfalv (comitatul Pojon) a căzut la 16 c. zăpadă așa de abundanță, că a ajuns grosime de jum. metru. Deasemeni a căzut zăpadă la Detrekő Szt.-Miklós. A nimicit toți pomii, singurul venit al locuitorilor.

Examenul cu elevii dela școala gr.-cat. din Sibiu se va ține Joi în 23 a. l. c. la 2 p. m. în școala gr.-cat. din Sibiu.

Logodnă. Domnul Victor Turcu din Blaj și d-soara Dora Dancăș din Rășinari își anunță fidațarea lor. Felicitările noastre!

MAI NOU.

Conferența secretă ținută de membrii congresului în chestia verificării apostatilor liberali maghiari *Gál și Beleş* a luat hotărîrea ca această cauză să fie înaintată la sinodul episcopesc.

Minciuni ungurești.

Sub titlul de mai sus ziarul „Țeara” dela 9/21 Maiu scrie:

Ziarul șovinist unguresc „Magyarország” își permite să atribute „Românului” și ziarului nostru, paternitatea următoarei știri fantastice: M. S. regele Carol ar fi zis frunțașului transilvănean, părintele Mangra, că-i „mișel și ticălos acela care acuză patria față cu străini”.

Întrucât ne privește pe noi, spunem categoric șovinistului Bartha Miklós, care țese o tartină întreagă peste măsură de insipidă pe basa acestei știri, — că minde pe sfruntare, citându-o din ziarul nostru.

Ziarul „Țeara” n'a publicat nici un rînd cu privire la vre-o convorbire a părintelui Mangra cu M. S. regele. *Corespondentul însă, care a insinuat această minciună, înșelînd astfel și pe „Kreuzzeitung” și pe „Magyarország”, e un nemernic.*

Dacă șovinistii Unguri au ajuns să se servească și de arma grosolană a unor minciuni atât de sîrbăde, nu putem decât să-i compătîmim ca pe unii cari se compromis singuri.

„Românul” dela 9/12 Maiu publică un articol, în care deasemenea se desmint minciunile maghiare.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI”.

Budapesta, 22 Maiu n. Ca preșident al delegațiunii ungare va fi ales contele Andrássy Aladár și ca vicepreșident Széll Kálmán.

Budapesta, 22 Maiu n. Boala de porci ce a izbucnit în țirgul dela Steinbruch pricinuește pagube imense. Mulți proprietari de cotețe perd întreaga lor avere. Țirgul e închis.

Viena, 22 Maiu n. Compositorul de operete Francisc Suppé a murit în noaptea din urmă.

Viena, 22 Maiu. În ședința de ieri a Reichsrathului, antisemiții și Cehii tineri au provocat grozave scandaluri; au vrut să atace pe preșident în demnitatea sa, dar' acesta a chemat pe toți deputații dela stînga extremă la ordine.

Bibliografie.

La librăria „Institutului Tipografic” din Sibiu se află următoarele cărți:

„Istoria Românilor sub Mihai-Vodă-Viteazul”, de Nicolae Bălcescu	2.20
„Trăvnița”, 10 piese Slovești Vol. I și II. a l. fi. 50 cr.	3.—
„Memorial”, Archiep. și Metropolitan Andrei baron de Șaguna, de Nicolae Popa	fl. 1.30
„Din Moldova”, schițe de Kotzebue	1.10
„Floarea din Firenze”, de Livescu	—55
„Memorii din timpul războiului”, de Georgescu	—88
„Pui de lei”, de Nenițescu	1.10
„Literatura popor. română”, de Gaster	2.75
„Scrierile părinților apostolești”, de Dr. Iuliu Olariu	—70
„Merinde dela școală”, de Popa	fl. —60
„Cășitorul”, dramă în 2 acte de Livescu	—55
„Bate la ușă”, de Carmen Sylva tudii Critice”, de Ghera. Vol. I și II. a 2 fl. 20 cr.	1.10
„Introducere la psihofisică”, de Mihăilescu	1.90
„Să auzim, toate	—25
„Higiena română”, de Dr. Leo Murășianu	1.—
„Trandafiri și vioarele”, de Pop-Reteganul	—60
„Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou”, de Dr. Iuliu Olariu	2.50
„Povestiri”, alese și întocmite de Petra Petrescu	—75
„Despre influența împregiurării”, de Panait Zosin	—55
„Elemente ungurești în limba română”, de Măndrescu	1.50
„Poesii”, de Negruzzi	1.10
„Teatru”, de Negruzzi. 3 Vol.	8.25
„Ode”, „Epode”, „Carmen Saeculare”, de Ollanescu	3.30
„Starosteale”, de Pop-Reteganul	—25
„Izvoade”, de Demetrescu	4.40
„Doina”, conf. ținută la ateneul din Bărlad, de Măndrescu	—28
„Homo-Sum”, roman de Ebers	1.—
„Critice” 1867—1892, de Maiorrescu. Vol. I și II. a 2 fl. 20 cr.	4.40
„Povestile Bănatului”, de Căntana	—30
„Poesii”, de Macedonski	2.20
„Copii de pe natură”, de Negruzzi	1.65

„Canoanele și politica” de G. Bogdan Duica. Preț 8 cr. (cu porto cu tot), în Sibiu 5 cr.

Biblioteca pentru toți edată de librăria Carol Müller a apărut:

„Păsările noastre”, legendă de Florian Marian și „Căntece și Plângeri”, poesii de Mihail Zamfirescu. Un volum 30 bani.

Prețul mărfurilor.

Țirgul de rimători în Steinbruch. În 20 Maiu n. s'au notat: ungurești bătrani: grei 40.— cr. până 41.— cr., de mijloc 40.— cr. până 41.— cr., ungurești grei tineri 42.— cr. până 43.— cr., de mijloc 43.— cr. până 44.— cr., ușori 44.— cr. până 45.— cr., marfă țerănească: grea 41.— cr. până 42.— cr., de mijloc 42.— cr. până 43.— cr., ușoară 41.— cr. până 44% cr., românești, grei — cr. până — cr., de mijloc — cr. până — cr., ușori — cr. până — cr., românești ghimpoși: grei — cr. până — cr., ușori — cr. până — cr., sîrbăști: grei 42% cr. până 43% cr., de mijloc 42% cr. până 43% cr., ușori 42% cr. până 43%.

Călimdarul zilei.

11.23 Maiu 1895.

Italian: (+) Înălț. Domnului
Gregorian: Înălț. D.
Soarele: răsare 4.13 apune 7.40 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 22 Maiu n. 12 ore dimineața.

Presiunea atmosf. în mm. (Mediul toar 127.1)	Temperatura după Celsius	Maximul și imul de temperatură	Direcția vîntului
Observată	Diferența din presiu		
711.0	—4.2	— 9.8 +16.2— 8.7	SO

Din țeară 20 Maiu n. 7 ore dimineața.

Stațiunile	Presiun. atmosf. în mm.	Tempera- tura Celsius	Vântul	
			direcția	tăria
Budapesta . .	710	+ 14.6	VO	1
Sătmar . . .	—	—	—	—
Cluj	769	+ 7.8	O	1
Orșova . . .	767	+ 11.4	S	4
Arad	768	+ 12.0	—	—
Panciova . .	769	+ 13.2	S	3

Sosiți în Sibiu.

În 22 Maiu 1895.

Hotel Haberman. G. Pintye, amplotat din Arad
I. Budinstein. Dr. A. Oprea, avocat.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 18 Maiu n. 1895.

Sămînța	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 kilogr. dela	până	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 kilogr. dela	până
Grâu						
Bănățeneș nou	75			76	6.35	6.4
Grâu dela Tisa	75			76	6.40	6.60
Grâu „Pesta”	75			76	6.65	6.90
Grâu de Alba-Reg.	75			76	7.10	8.10
„Bacica	75			76	6.85	7.10
Grăunț de Nord	75			76	4.24	4.50
Sămînțe, vechi ori noue						
Secară		70—72			6.35	6.4
Orz	de nutreț	60—62			6.40	6.60
„	de vîinars	62—64			6.65	6.90
„	de bere	64—66			7.10	8.10
„	—	39—41			6.85	7.10
Cucuruz (porumb)	bănăț.	75			7.15	7.20
„	dealtsoiu	75			4.24	4.50
Meiu						
Hrișcă					6.20	6.80
Grâu	Sept.-Oct.	7.49			7.51	
„	Mart.-Apr.	7.45			7.46	
Cucuruz	Maiu-Iun.	—			—	
„	Iulie-Aug.	—			—	
„	Mart.-Apr.	6.25			6.28	
„	Oct.	—			—	
Produse diverse						
Săm. de trif.	Lucernă ungurească	36.—	41.—			
„	roșie	57.—	64.—			
Oleu de rap.	rafinat	—	—			
Uns. de porc	dela Pesta	47.25	49.50			
„	dela țeară	—	—			
Slănină	svătăță	—	—			
„	afumată	45.—	46.—			
Său	—	—	—			
Prune	—	—	—			
Licitar	slavon, nou	13.25	13.75			
„	bănățeneș	14.—	14.70			
Miere	brută	—	—			
„	galbină străcurată	—	—			
Ceară	de Rosenau	—	—			
Spirit	brut	—	—			
„	Drojdiițe de spirit	—	—			

Cursul pieții din Sibiu.

Din 19 Maiu n. 1895.

Hărție-monetă română	Cump. 9.60	vînd. 9.64
Lire turcești	10.81	10.91
Imperiali	9.50	9.90
Ruble rusești	1.80 1/2	1.81 1/2

Bursa din Budapesta.

Din 18 Maiu n. 1895.

Renta de aur ung. 6%	—
„ de aur ung. 4%	123.—
„ ung. val. cor. 4%	99.10
Imprumutul căilor ferate ung.	127.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	125.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	105.—
Bonuri rurale ung.	98.50
„ croate slavone	98.50
Obligațiunile desp. regalilor	101.—
Imprumut cu premiu ung.	161.50
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	153.50
Renta de hârtie austriacă.	101.50
„ de argint austriacă.	101.50
„ de aur austriacă.	124.75
Losurile austriace din 1860	—
Acțiunile băncii austro-ungare	1095.—
„ „ de credit ung.	—
„ „ „ aust.	—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economii „Albina“	101.—
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.70
Napoleon-d'ori	9.67
Mărci 100 imp. germane	59.80
Londra 100 Livers sterlingi	122.25

Prima fabrică ardelenescă ces. și reg. privilegiată
de casse de fer
 sigure contra focului și spargerii pentru bani, cărți și documente

Medailă de bronz de recunoștință.

Medailă de bronz de recunoștință.

Medailă de argint de stat.

Medailă de argint de stat.

Fondată la 1881

Sibiiu.

Fondată la 1881

Sibiiu.

a lui

Cuirase
de odaie
etc.

A. Géza Öszy
 în Sibiiu

Strada Poplăcii Nr. 39. — Strada Hecht Nr. 40.

Lăcătarie
de artă
etc.

Recunoștință publică.

Dlul **A. G. Öszy**, fabricant de casse în Sibiiu. Confirmăm prin acestea cu plăcere, că primind punctual furnisată, contra focului și spargerii sigura cassă de documente cu uși duble și provăzută cu lăcatul american și cu două lăcate Chubb, aceea 'și-a asigurat atât prin bunătatea materialului și a lucrului, cât și prin prețul său deplină noastră mulțumire și recunoștință, căreia îi dăm expresie, dorind totodată, ca nici în viitor să nu-i lipsească privilegiul, de-a câștiga industriei indigene în resortul acesta asemenea onoare și rezultate favorabile.

Direcțiunea institutului Boden-Credit în Sibiiu.

Afară de aceasta mai stau la dispoziție spre binevoință vedere publică, scrisori de recunoștință dela institutul de credit „Albina“, dela „cassa generală de păstrare sibiiană“, și altele dela toate comitetele și comunele unde am furnisat asemenea casse.

Cassele produse în fabrica mea sunt construite după cele mai nouă sisteme patentate, acomodat arangiate și solid lucrate din cel mai bun material, și deci ofer cea mai mare garanță contra focului și spargerii.

Ce privește prețurile, sunt în poziția de-a furniza mai ieftin decât ori-și-care altă fabrică.

[1118] 5-10

Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.